

SXEDIO.90Y

21.3.1940: Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΓΟΥΛΛΙΑΜ ΜΠΑΤΤΕΡΣΙΛΛ ΠΑΡΑΤΕΙΝΕΙ ΤΗ ΘΗΤΕΙΑ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ ΕΝΩ ΕΠΙΤΡΕΠΕΙ ΣΤΟΝ ΕΞΟΡΙΣΤΟ ΘΕΟΦΑΝΗ ΘΕΟΔΟΤΟΥ ΝΑ ΕΠΙΣΤΡΕΨΕΙ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Ο νέος Κυβερνήτης Γουίλλιαμ Ντέννις Μπάττερσιλλ βρισκόταν στη διάρκεια των διαφόρων περιοδειών του στο νησί που άρχισε, για να γνωρίσει καλύτερα τα προβλήματα του λαού, συνεχώς αντιμέτωπος ενώπιον της αξίωσης του λαού για περισσότερες ελευθερίες και για λύση του εκκλησιαστικού, δηλαδή για να θέσει τέρμα στη παλμεροκρατία που είχε επιβληθεί από την εξέγερση της 21ης Οκτωβρίου 1931.

Σε μια τέτοια περιοδεία του στις 8 Νοεμβρίου 1939 στην περιοχή Μόρφου ο Μπάττερσιλλ πήρε αρκετά υπομνήματα και άκουσε αρκετές ομιλίες.

Ο Ξενοφών Κουμπαρίδης προσφωνώντας τον Κυβερνήτη στην Ευρύχου (Ελευθερία 10.11.39) είπε χαρακτηριστικά:

"Εξοχώτατε,

Ο λαός αυτός ο οποίος άκουσε με ανακούφιση τον διορισμόν σας ως Κυβερνήτου, ο οποίος ήκουσε την άφιξιν σας εις την νήσον μας με ελπίδας μεγάλας, ο λαός αυτός σας υποδέχεται σήμερον εις τον τόπον του με ευχαρίστησιν πολλήν και με χαράν μεγάλην.

Και θα είχε με την σημερινήν ευκαιρίαν πολλά να σας είπη και πολλά να σας ζητήση ο λαός αυτός. Αλλά παρενέβη ο πόλεμος και εδημιούργησε νέας συνθήκας αι οποίαι ασφαλώς απαιτούν όλην την προσοχήν και όλην τη μέριμναν της Υμετέρας Εξοχότητος.

Εν σχέσει με το ζήτημα αυτό είναι βεβαίως μίαιανοποίησις διά την Υμετέραν Εξοχότητα, η διαπίστωσις της προθυμίας με την οποίαν ο Κυπριακός λαός κάμνει το καθήκον του απέναντι αυτής της μεγάλης υποθέσεως. Και διαβεβαιούμεν ακόμη την Υμ.

Εξοχότητα ότι ο Κυπριακός λαός είναι έτοιμος διά κάθε θυσίαν τοσοῦτω μάλλον καθ' όσον η Μεγάλη Βρετανία αγωνίζεται υπέρ της δικαιοσύνης και της ελευθερίας αγαθών τα οποία και ο Κυπριακός λαός έμαθε να αγαπά και να σέβεται και διά τα οποία πάντοτε μοχθεί και αγωνίζεται.

Αλλ' ασφαλώς παρά τας εκτάκτους μερίμνας σας, θα θελήσητε να ενδιαφερθήτε διά τον λαόν τον οποίον σήμερα κυβερνάται. Δεν θα μακρυγορήσωμεν εις το σημείον τούτο. Σας λέγομεν μόνοι ότι ο λαός αυτός είναι εν πολλοίς δυστυχής και ότι είναι άξιος καλύτερας τύχης.

Με την πεποίθησιν ότι η επίσκεψις σας θα γίνη αφορμή να γνωρίσητε καλλίτερον και να αγαπήσητε περισσότερο τον λαόν αυτόν. Σας προσφωνούμε και πάλιν με το "Καλώς ήλθατε".

Εξάλλου οι ιερείς και οι εκκλησιαστικοί επίτροποι επέδωσαν στον Κυβερνήτη υπόμνημα με το οποίο ζητούσαν απελευθέρωση των εξορίστων:

"Φρονούμεν ότι εν των σπουδαιοτέρων ζητημάτων της Κύπρου είναι και η λύσις του Αρχιεπισκοπικού ζητήματος. Νομίζομεν ότι μεγάλως θα διηκούλυνε την λύσιν του σοβαρωτάτου τούτου ζητήματος ή εις Κύπρον επάνοδος του Σεπτού ημών Μητροπολίτου Κυρηνείας κ. Μακαρίου. Ελπίζομεν ότι θα καταβάλητε πάσαν προσπάθειαν προς επίτευξιν της ευχής μας ταύτης, βέβαιοι όντες ότι δύνασθε να υπερπηδήσητε πάσαν δυσκολίαν ήτις ήθελε παρουσιασθή.

Βεβαιωθείτε, εξοχώτατε ότι ολόκληρος η επαρχία μας μεγάλως αισθάνεται την απομάκρυνσιν του ποιμένου της. Εάν και η επιστροφή του Μητροπολίτου επιτευχθή και ταύτην ακολουθήση η επάνοδος των λοιπών εξορίστων, τούτο θα βοηθήση πολύ εις την αποκατάστασιν εγκαρδίων και αρμονικών σχέσεων μεταξύ κυβερνώντων και κυβερνωμένων τόσοσιν απαραίτητων διά την πρόοδον ενός τόπου".

Η εφορεία το προσωπικό και οι μαθητές της σχολής Σολέας με υπόμνημά τους παραπονούνταν για τα αυστηρά μέτρα που τους επιβάλλονταν. Ανέφερον στο

υπόμνημά τους:

"Δεν θα ήτο ίσως άκαιρον να επιστήσωμεν την ευμενήν προσοχήν της Υμ. Εξοχότητος και εις άλλα ζητήματα χρήζοντα θεραπείας. Ούτω π.χ. μας απαγορεύεται να οδηγώμεν τους μαθητάς μας εις την Εκκλησίαν εν σώματι, ως είναι ορθόν και πρέπον και δεν μας επιτρέπεται να κάμωμεν μίαν εκδρομήν έστω και δέκα βημάτων χωρίς να έχωμεν προς τούτο γραπτήν άδειαν του Εντίμου διοικητού".

Ο Κυβερνήτης, όμως, καλυπτόμενος πίσω από την έναρξη του Δευτέρου Παγκοσμίου Πλέμου που είχεν ήδη αρχίσει λίγο μετά την άφιξη του στην Κύπρο και των άλλων εκτάκτων ασχολιών του δεν προχώρησε στην παραχώρηση πολιτικών ελευθεριών, ούτε και έλυσε το αρχιεπισκοπικό θέμα.

Το Δεκέμβρη του **1939** διόρισε αρκετούς νέους κοινοτάρχες ή επαναδιόρισε άλλους και στις **21** Μαρτίου **1940** δέκα μόνο ημέρες πριν λήξει η θητεία των δημοτικών συμβουλίων τροποποίησε το Νόμο του **1938** και παρέτεινε τη θητεία των δημάρχων και των συμβουλίων τους για ένα ακόμα χρόνο μέχρι τις **31** Μαρτίου **1941**.

Όμως ο Κυβερνήτης πήρε μερικά ανακουφιστικά μέτρα μεταξύ των οποίων και η παραχώρηση δανείου σπόρου όπως αποκαλείτο, δηλαδή παραχώρηση σιταριού και κριθαριού στους γεωργούς, χωρίς τόκους για να μπορέσουν να συνεχίσουν τις καλλιέργειες τους σε μια κρίσιμη περίοδο που αντιμετώπιζε ο κόσμος όλος μαζί και η Κύπρος κατά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο.

Μια άλλη πρώτη ενέργεια του Κυβερνήτη Μπάττερσιλλ ήταν να επιτρέψει στο γηραίο εξόριστο πολιτικό Θεοφάνη Θεοδότου που είχεν εξοριστεί το **1931** μετά τα Οκτωβριανά να επιστρέψει στη Κύπρο.

Ο Θεοδότου επέστρεψε στην Κύπρο στις **31** Δεκεμβρίου **1939** με το ελληνικό ατμόπλοιο "Άνδρος".

Βρικόταν ήδη στα τελευταία στάδια της ζωής του.

Από το πλοίο τον βοήθησαν να κατέβη ο Δ. Σεβέρης και ο Αλέκος Ζήνων και σύμφωνα με την

εφημερίδα "Ελευθερία" της 1ης Ιανουαρίου 1940 " ο παλιός πολιτευτής ήτο λίαν ωχρός και εφείνετο καταβεβλημένος λόγω του ταξιδίου του και της ζωηροτάτης συγκινήσεως του".

Οι Θεοδότου είχαν αναχωρήσει από το Λονδίνο, όπου νοσηλεύονταν και στάθμευσε για λίγο στην Αθήνα καθ' οδόν προς Κύπρον.

Από το Λονδίνο έφυγε με άδεια του υπουργείου των Αποικιών, το ίδιο μάλιστα είχε διατάξει την Κυπρία Νοσοκόμα Κουμίδου να τον συνοδεύσει.

Πρόσθετε η εφημερίδα:

" Κατά τας συνομιλίας του εν Λεμεσώ ο γηραιός κύπριος πολιτευτής ανέφερεν ότι κατά τη διαμονήν του εν Λονδίνω τον πλείστον χρόνον του διήρχετο εις την Βιβλιοθήκην του Βρετανικού Μουσείου όπου εμελέτα διάφορα συγγράμματα αφορώντα την Κύπρον.

Ως μας μεταδίδεται εκ Λεμεσού ο κ. Θεοδότου εξέφρασε την γνώμην ότι το Αρχιεπισκοπικόν ζήτημα πρέπει να λυθή το συντομώτερον προσθέσας ότι θα ομιλήσω επί του ζητήματος τούτου μετά του Τοποτηρητού.

Την 10ην π.μ. της χθες ανεχώρησεν εκ Λεμεσού συνοδευόμενος υπό της θυγατρός του και του γαμβρού του κ. Στ. Παυλίδου.

Εις Λευκωσίαν εδέχθη μόνον τους συγγενείς του και τινά πρόσωπα, διότι είναι πολύ καταβεβλημένος και έχει ανάγκην ησυχίας και αναπαύσεως.

Στο Θεοδότου επετράπη να επιστρέψει στην Κύπρον αφού είχε αναλάβει, παρά την κατάστασιν της υγείας του, την υποχρέωσιν να μη αναμιχθεί πλέον στην πολιτική.

Και να τόθελε όμως δεν μπορούσε πλέον γιατί ήταν ήδη πολύ εξαντλημένος.

Πέθανε στις αρχές του 1942 ήσυχος στο σπίτι του.